Az óravázlatot készítő pedagógus:	**Dancza János**
Az óravázlat címe:	**Tudatos vásárlás a hétköznapokban**
Az óravázlat összefoglalója:	A tanórák célja többek között: - Az energiahatékony, energia- és nyersanyag-takarékos, illetve „zöld” gazdálkodás és életvitel szemléletének megismerésével a környezettudatos állampolgári magatartás megalapozása. - A mindennapi élethelyzetekből adódó pénzügyi döntéshelyzetek megismertetésével, a tanuló saját életében is alkalmazható egyszerű költségvetés készítésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. - Érvek megfogalmazása a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett. - Energiatudatos fogyasztói döntés meghozatala a környezeti és pénzügyi szempontok együttes mérlegelésével. A második tanórához tervezett vadgesztenye-alapú mosófolyadék főzés inkább (bár nem kizárólag) jelenléti oktatásra alkalmas, az összes többi tevékenység online helyzetre is. A Wordwall feladatok a felület közösségi keresőjében is elérhetőek, ahol a feladatbeállítások (időkeret, életek stb.) módosíthatók szükség szerint.
Ajánlott korosztály:	7-8. évfolyam
Időigény:	2 tanóra A két tanóra között legalább 1 nap teljen el.

TUDATOS VÁSÁRLÁS A HÉTKÖZNAPOKBAN

Tevékenység	Időtartam	Munkaformák, módszerek	Eszközök, mellékletek
I. Az alapfogalmak tisztázása			
A tudatos vásárló 12 pontja (anagramma)			
Tegyük sorrendbe a következő betűket, hogy abból értelmes kifejezéseket kapjunk! A. lehetőség: Wordwall feladat megoldása → a válaszok beküldése után az eredmény automatikusan megjelenik, illetve a beküldött válaszok áttekinthetők. B. lehetőség: a feladat megoldása papíralapon → a megoldások közlése, átbeszélése. A megoldások ellenőrzése után írjuk le a füzetbe a tudatos vásárló 12 pontját!	12 perc	Egyéni munka Frontális munka Gyakorlás, megbeszélés	Számítógép, projektor/ okostévé Tablet/saját eszköz Wordwall 1. feladat Boríték, a darabjaira vágott 12 pont (betűkre, szótagokra tetszés szerint) 1. számú melléklet

A tudatos vásárló 12 pontjának feldolgozása (szókereső)			
A 12 pontot három részre osztottuk. A kulcsszavakat elrejtettük. Találjuk meg őket 5 perc alatt! A. lehetőség: Wordwall feladat megoldása → a válaszok beküldése után az eredmény automatikusan megjelenik, illetve a beküldött válaszok áttekinthetők. B. lehetőség: a feladat megoldása papíralapon → a megoldások közlése, átbeszélése. A megoldások ellenőrzése után foglaljuk mondatba az általunk kapott négy pontot a kulcsszavak felhasználásával! Írjuk le a legpontosabb megfogalmazásokat!	15 perc	Egyéni munka Frontális munka Gyakorlás, megbeszélés	Számítógép, projektor/ okostévé Tablet/saját eszköz Wordwall 2. feladat Wordwall 3. feladat Wordwall 4. feladat Kinyomtatott szókereső feladatok 2. számú melléklet
Hogyan találd meg a legjobbat? (párosító feladat és megbeszélés)			
Három, mindenki által ismert termék esetében összegyűjtöttük a legfontosabb tulajdonságokat, és példákat is találtunk. Párosítsuk az összetartozó kifejezéseket! A. lehetőség: Wordwall feladat (memory) megoldása → a válaszok beküldése után az eredmény automatikusan megjelenik, illetve a beküldött válaszok áttekinthetők. B. lehetőség: a feladat megoldása papíralapon → a megoldások közlése, átbeszélése. Amennyiben felmerültek további szempontok, beszéljük át őket! (Hagyjunk időt a megbeszélésre!) Vitaindítás: A három ismertetett termék közül melyik az, ami leginkább megterheli a környezetet? Miért gondolod ezt?	14 perc	Egyéni munka Frontális munka Gyakorlás, megbeszélés	Számítógép, projektor/ okostévé Tablet/saját eszköz Wordwall 5. feladat Wordwall 6. feladat Wordwall 7. feladat Kinyomtatott és szétvágott párosító feladatok 3. számú melléklet
Házi feladat kiadása: egy napi étrend összeállítása idénynövényekből; az otthon fellelhető tisztítószerekről lista írása; opció: tanulói kiselőadás			
1. Mindenki húz egy hónapot. A húzott hónap idénynövényei segítségével állítsunk össze egy napi menüt a füzetbe/közös órai online mappába/papírlapra! A legügyesebbek az ételek becsült energiatartalmával is számolhatnak. Fiúk esetében 2600 kcal, a lányok esetében 2400 kcal legyen a kitűzött érték! Az idénynövények megállapításához segítségünkre lesz	4 perc	Egyéni munka Frontális munka Gyakorlati munka	Számítógép, projektor/ okostévé Hónapok nevei, doboz/kalap

az alábbi oldal: tudatosvásárló idénynövény adatbázis. Az ételek kalóriatartalmának megbecsülésében számos okostelefonos alkalmazás érhető el, illetve a mennyikalória oldal is nagy segítséget nyújthat. 2. Írjunk listát az otthon használt tisztítószerekkel kapcsolatban! Az alábbi lista felhasználásával fogunk feladatot megoldani a következő órán. Mit keressünk egészen pontosan? ▪ általános tisztítószerek ▪ fürdőszobai tisztítószerek ▪ gépi mosogatószerek ▪ kézi mosogatószerek ▪ mosószerek Megjegyzés: a házi feladat következő órai feldolgozásához a Tudatos Vásárló alkalmazás telepítése szükséges az iskolai eszközökre. 3. Egy tanuló kiselőadás-lehetőséget kap (a helyben szokásos módon: önkéntes jelentkezésre vagy ösztönzésre kijelölve). Téma: a mosódió Feldolgozási szempontok: - Származási hely - A növény rövid jellemzése - Feldolgozása - Használata, hatása - Előnyei - Hátrányai Megjegyzés: készülhet digitális módon, illetve papíralapon is.			
II. Az ismeretek gyakorlati alkalmazása			
Az elkészített házi feladat ismertetése (napi menü)			
A tanár véletlenszerűen kiválaszt néhány napi menüt, ami felkerül a táblára/kivetítésre kerül. Megbeszélik a felmerült kérdésekkel, ügyekkel együtt.	5 perc	Frontális munka Megbeszélés, ellenőrzés, értékelés	Tábla, táblafilc/kréta vagy Számítógép, projektor/ okostévé
Tanulói kiselőadás: a mosódió			
Az előadás bemutatása a mosódióval kapcsolatban A szempontsor az előző óratervben található. Önértékelés, társértékelés, tanári értékelés – visszavezetve a szempontsorra, előadásmódra, technikai megoldásokra.	7 perc	Tanulói kiselőadás; frontális munka Megbeszélés, ellenőrzés, értékelés	Számítógép, projektor/ okostévé

A mosódió egyik alternatívája, a vadgesztenye			
Készítsünk környezetbarát, illetve „utazásmentes” folyékony mosószert házilag, vadgesztenyéből! A 4. számú melléklet szerint járjunk el! Írjuk le a kísérlet menetét, a tapasztalatainkat! A főzési, hűlési idő közben elkezdhetjük a következő feladatot!	15 perc	Tanári demonstráció Gyakorlati munka	Vadgesztenye (előre megpuhított) Hámozókés Főzőedény Bunsen-égő /egyéb melegítő eszköz Botmixer Teaszűrő Tároló edény 4. számú melléklet
Megismerkedés a Tudatos Vásárló alkalmazással			
Alakítsunk 4-5 fős csoportokat! A csoportokon belül mindenki becsülje meg előzetesen a háztartását a kigyűjtött szerek környezetre és egészségre gyakorolt hatásával kapcsolatban egy egytől tízes skálán! Az alkalmazást használva soroljátok be az előzetesen kigyűjtött tisztítószereket az alábbi kategóriákba! ▪ Jó választás ▪ Óvatosan! ▪ Válts! Megjegyzés: az alkalmazás adatbázisa természetesen még fejlesztésre szorul, így nem minden termék esetében sikerül majd eldönteni annak környezetre gyakorolt hatását. Elsősorban a két végletre koncentrál a program. Az említett alkalmazás számítógépről is használható, kivetíthető emulátor program segítségével, lásd az 5. számú mellékletben! A csoportok mutassák be egymásnak a megállapításaikat, hogy adott kategóriából mennyi terméket használnak otthon! Az eredmények bemutatását követően válasszuk ki a legtudatosabb csoportot, majd tapsoljuk meg őket! Összefoglalásként idézzük fel a tudatos vásárlásról és a környezettudatos tisztítószerekről tanult fogalmakat (például közbekiáltással, Post-it cédulákkal, online közös szófelhő készítéssel Mentimeter-en vagy online táblán). Lezárásként beszéljük meg, hogyan fogjuk felhasználni a következő két hétben a vadgesztenyés mosófolyadékot.	18 perc	Csoportmunka Gyakorlati munka Frontális munka: összefoglalás, értékelés	Számítógép, projektor/okos-tévé Tablet/saját eszköz Tudatos Vásárló applikáció Papír, ceruza 5. számú melléklet BlueStacks4 emulátor

Kiegészítő tevékenység

Vegyen részt tanítványaival a 2022. évi Fenntarthatósági Témahét keretében országosan meghirdetett **kutatási programban**! Részletek a www.fenntarthatosagi.temahet.hu/programok honlap felületen.

Tudatos vásárlás a hétköznapokban (mellékletek)

1. számú melléklet

A tudatos vásárló 12 pontja (anagramma megoldással) – nyomtatható, ollóval könnyen vágható.

1.	A pénzed szavazat!
2.	A kevesebb több!
3.	Írj listát!
4.	Helyben, helyit válassz!
5.	Mondj nemet a csomagolásra!
6.	Egyél klímabarát módon!
7.	Láss tisztán!
8.	Olvasd el a címkét!
9.	Erőszakmentes jólét
10.	Használd, amíg bírja!
11.	Nem mindegy!
12.	Közösen könnyebb!

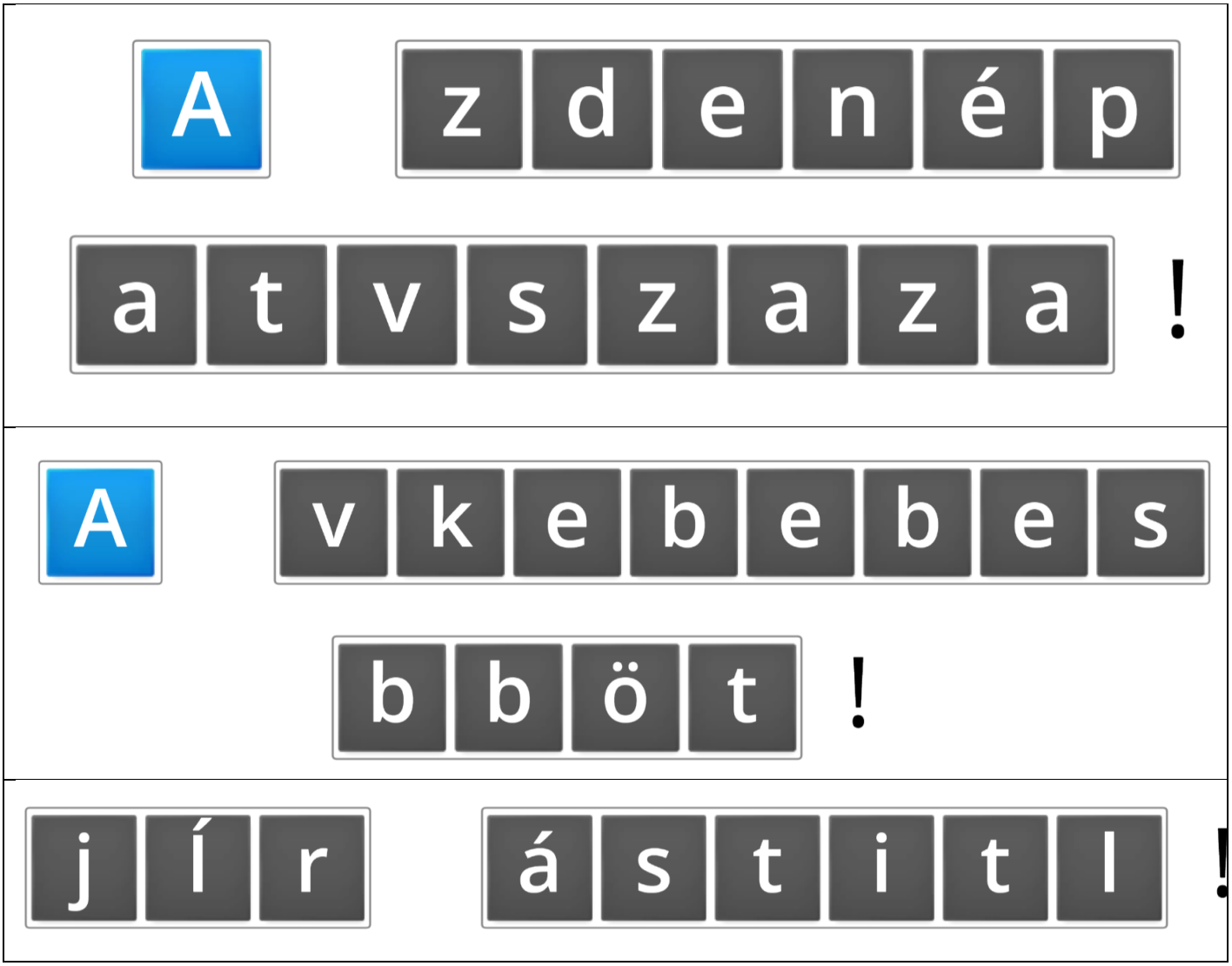
A zdenép
atvszaza !
A vkebebes
bböt !
jír ástitl !

lyneeHb ,
elhity
lszsavá !

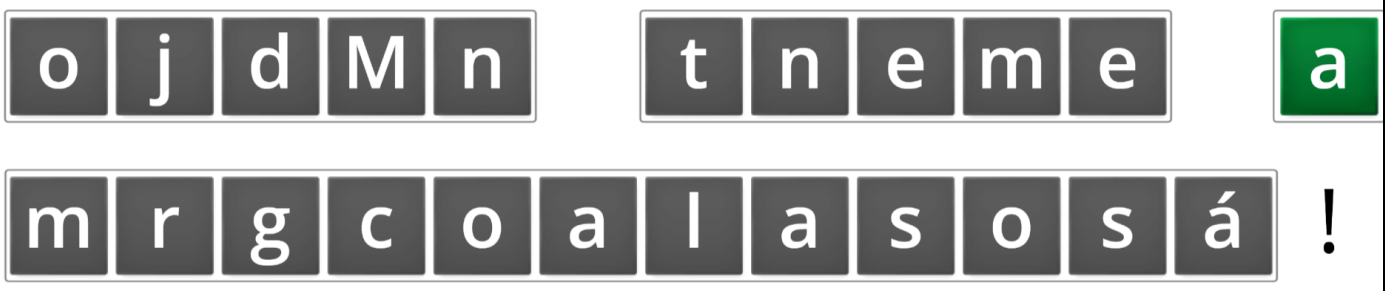
ojdMn tneme a
mrgcoalasosá !

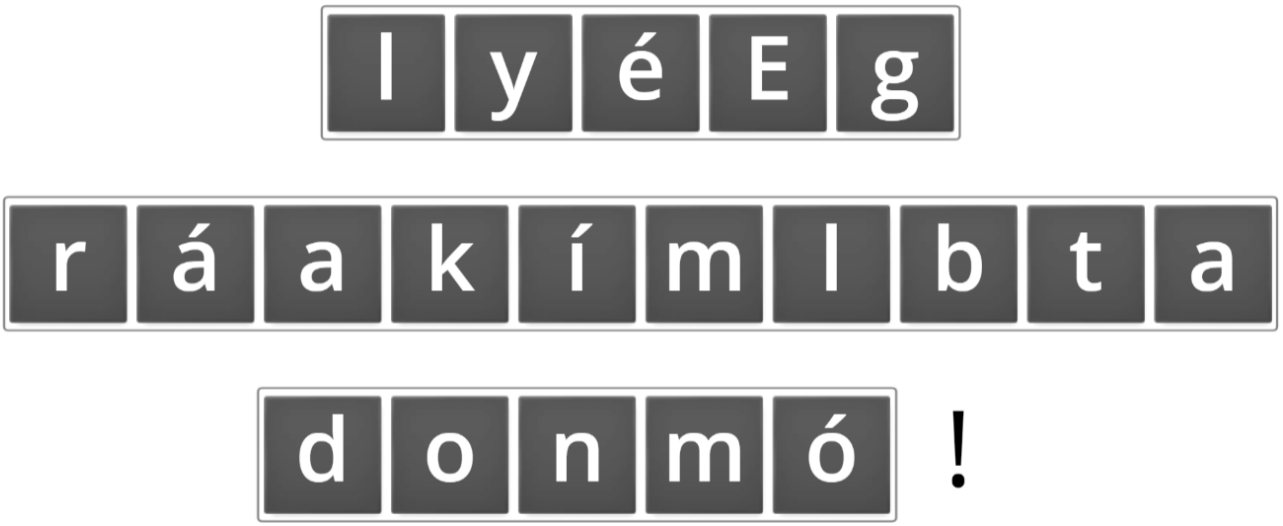
lyéEg
ráakímlbta
donmó !

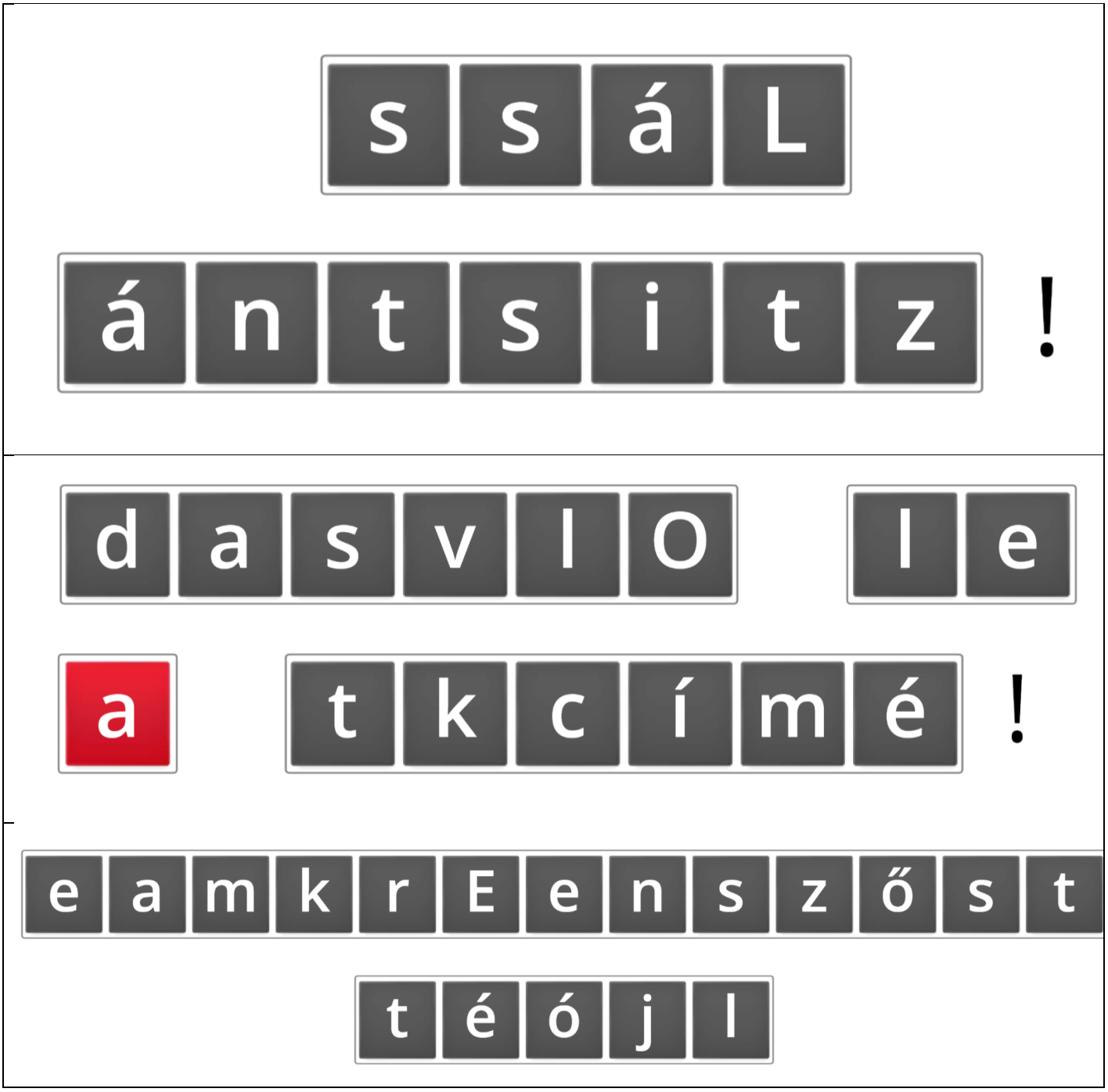
s s á L
á n t s i t z !
d a s v l O l e
a t k c í m é !
e a m k r E e n s z ő s t
t é ó j l

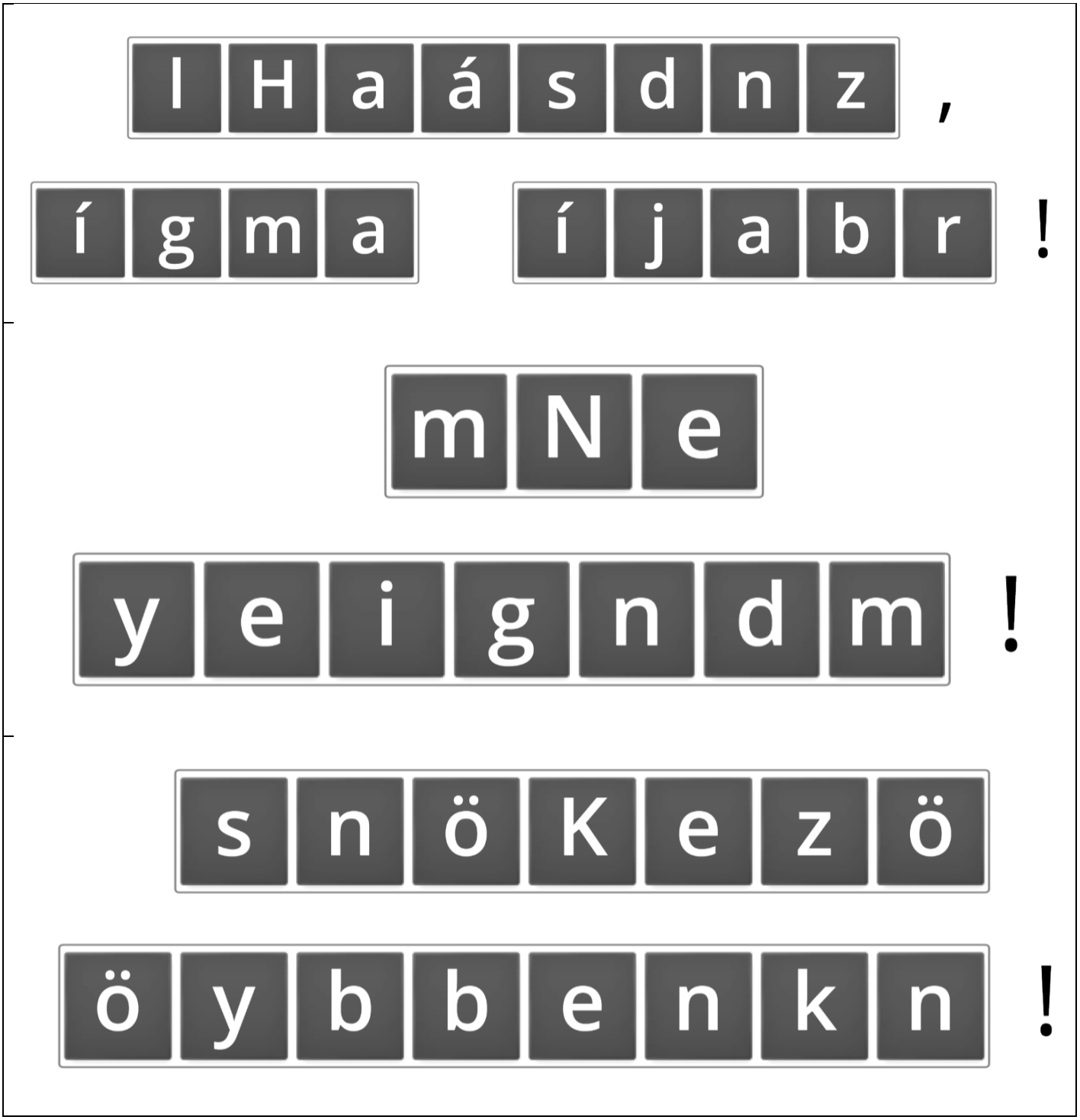
lHaásdnz ,
ígma íjabr !
mNe
yeigndm !
snöKezö
öybbenkn !

Tudatos vásárlás a hétköznapokban (mellékletek)

2. számú melléklet

A tudatos vásárló 12 pontjának feldolgozása (szókereső megoldással)

1-4. pont feldolgozása

A Wordwall mindig máshová osztja ki a szavakat, tehát ezeket a kifejezéseket kell keresni: *kizsákmányolás, gyermekmunka, környezetszennyezés, felesleges termékek, minőség, lista, polctrükkök, helyi termelők, szezonális, piac.*

5-8. pont feldolgozása

K	R	Ü	J	B	T	P	U	Q	Ü	D	D	I	Á	U	Ú	I
Ő	E	Y	M	Í	C	S	P	C	Í	É	P	X	B	S	J	Y
Ó	K	M	Ú	X	S	G	Z	E	Z	K	Á	P	A	Y	R	L
Q	L	I	É	G	O	U	R	A	Z	G	H	J	N	E	A	T
K	Á	N	K	V	M	É	S	G	T	D	É	Ú	P	Y	H	N
S	M	Ő	Ü	I	A	K	F	W	Ü	Y	J	X	S	G	A	Q
F	O	S	L	S	G	U	A	R	Ő	I	O	J	Ő	Ü	S	T
É	K	Í	S	S	O	Q	N	M	K	E	U	R	L	S	Z	E
L	Y	T	Ő	Z	L	Í	A	H	U	Q	Ú	E	Q	R	N	J
H	P	É	S	A	Á	Í	B	V	M	L	É	Ő	Ó	L	O	T
A	A	S	É	V	S	T	L	H	Ó	U	O	Ü	R	Ú	S	E
H	Ó	G	G	Á	M	A	Ú	G	Y	Q	Í	G	G	Ú	Í	R
F	Ü	W	E	L	E	A	Á	Ü	B	O	F	T	Ó	R	T	M
E	W	Á	K	H	N	C	Z	C	Ü	O	Á	O	T	K	O	É
V	C	H	C	A	T	Y	E	A	U	E	R	W	Q	T	T	K
O	K	Ő	Í	T	E	P	N	H	Ó	V	Ó	D	R	É	T	E
X	V	T	Ő	Ó	S	É	Ő	H	Y	D	Ő	É	N	O	Ú	K

A Wordwall mindig máshová osztja ki a szavakat, tehát ezeket a kifejezéseket kell keresni: *szatyor, csomagolásmentes, visszaváltható, újrahasznosított, hús, tejtermékek, reklámok, külsőségek, minősítés, kamu logók.*

9-12. pont feldolgozása

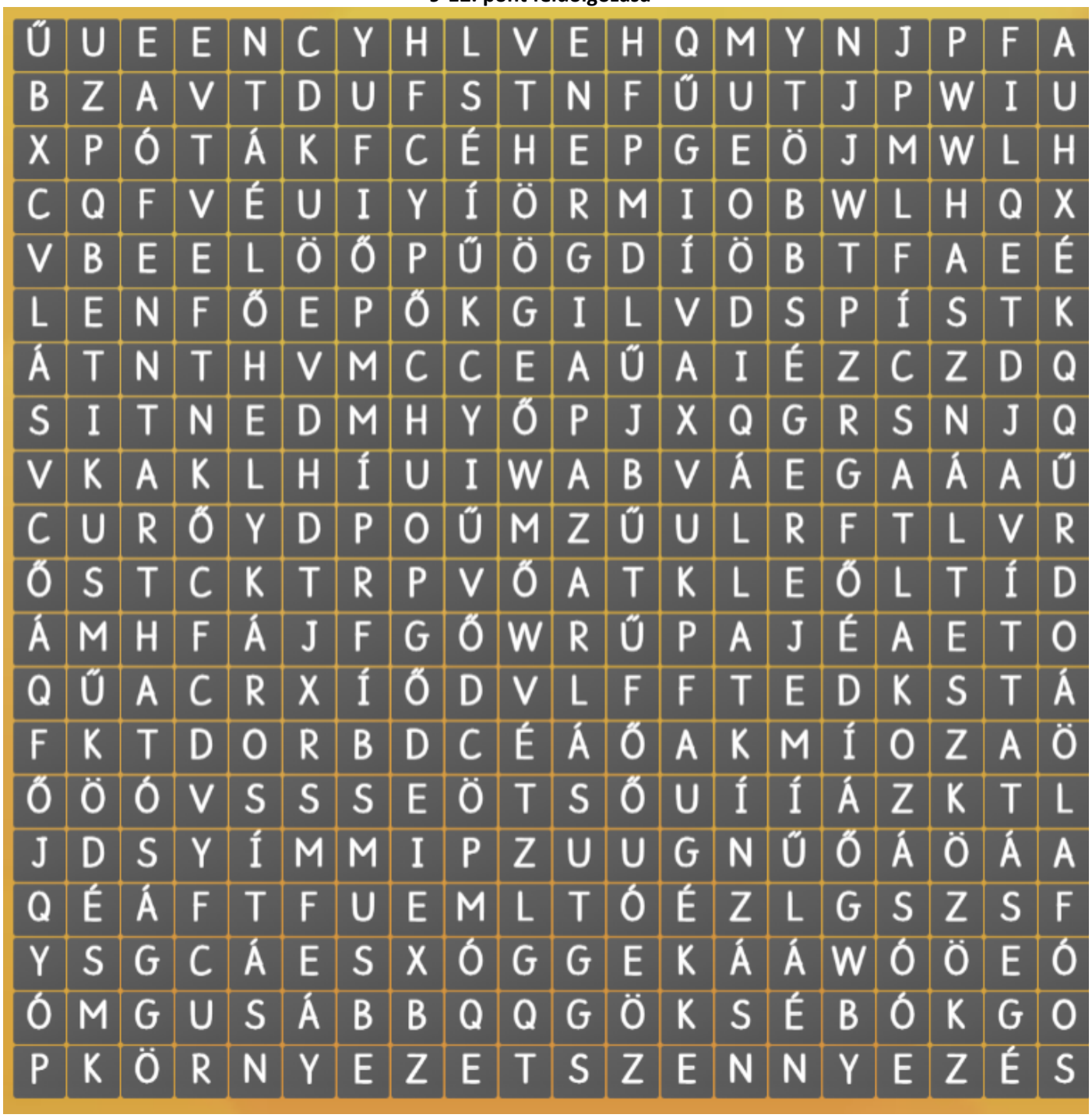

A Wordwall mindig máshová osztja ki a szavakat, tehát ezeket a szavakat kell keresni: *állatkínzás, élőhelykárosítás, használt eszközök, javíttatás, etikus működés, többség ereje, fenntarthatóság, csatlakozás, energiapazarlás, környezetszennyezés.*

Tudatos vásárlás a hétköznapokban (mellékletek)

3. számú melléklet

Hogyan találd meg a legjobbat? (párosító megoldása)

Termékteszt - mosógép

1.	mosási hatékonyság	a szennyeződés mekkora része marad vissza
2.	öblítési hatékonyság	mennyi mosószer marad a ruhában
3.	évi átlagos vízfogyasztás	9900 l
4.	energiafogyasztás / 100 mosás	63 kWh
5.	zajkibocsátás	pl. 76 dB
6.	használhatóság	pl. kinyitás, bepakolás, gombok szimbóluma
7.	ár	pl. 108 990 Ft
8.	töltet kapacitás	pl. 5 kg

Termékteszt - turmixgép

1.	ár	pl. 29 490 Ft
2.	elkészítési idő	pl. 1 perc
3.	turmix állaga	maradnak-e gyümölcsdarabok az italban
4.	palancsinta tészta keverés	a tészta simasága, egyenletessége, folyékony
5.	jégdarálás	a jégdara mennyire homogén, milyen állagú
6.	aprítás	pl. mogyoró, fűszernövény, vöröshagyma
7.	használhatóság	pl. össze- és szétszerelés, tisztítás, jobb- és b
8.	zaj	pl. 60 dB

Termékteszt - kávéfőző

1.	elkészítési idő	pl. 2 perc
2.	kávé hőmérséklete	pl. 67°C
3.	kávé minősége	megjelenés, fanyarság, állag stb.
4.	tejhabosítás	magassága, a folyadékrész mennyisége stb.
5.	két csésze kávé egyszerre	mennyire tér el a két adag tulajdonsága egyr
6.	energiafogyasztás	pl. teljesítmény: 800 W
7.	használhatóság	feltöltés, tárolás, tisztítás, zaj stb.
8.	ár	pl. 14990 Ft

4. számú melléklet

Készítsünk környezetbarát, illetve „utazásmentes” folyékony mosószert házilag, vadgesztenyéből!

Alapanyagok: 6 db friss vagy vízben előre megpuhított vadgesztenye, 1,2 liter víz.
1. Pucoljuk meg a vadgesztenyéket, majd vágjuk kisebb darabokra! Száraz termések esetében érdemes előre beáztatni, hogy puhábbak legyenek.
2. A forrástól számítva főzzük 10 percig!
3. Pürésítsük botmixerrel a habzó főzetet! Így egy sárgás színű, a víznél sűrűbb állagú folyadékot kapunk.
4. Hagyjuk hűlni, majd szűrjük le, és tegyük egy tároló üvegbe! Egy korábban elkészített adaggal a szűrés is azonnal megvalósítható.
Megjegyzés: érdemes 10 nap alatt elhasználni, mivel romlandó. A felesleges vadgesztenyét érdemes kiszárítva eltenni.

5. számú melléklet

A BlueStacks 4 emulátor program alkalmazása
A program segítségével az okostelefonunkon, tabletünkön futó programok a számítógépen is használhatók lesznek. A futtatni kívánt applikációk telepítése, elindítása ugyanúgy történik, mint ezen említett eszközök esetében.

1. Indítsuk el a BlueStacks 4 emulátor programot!
2. Lépjünk be a Google Play áruházba!

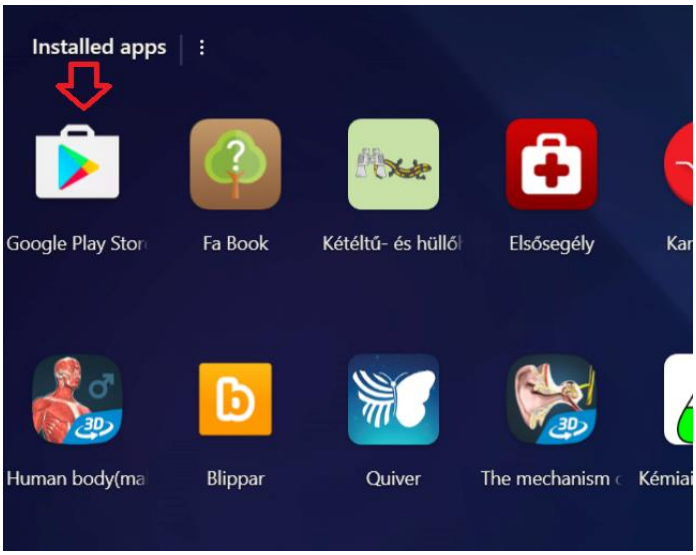

3. Írjuk be a keresőbe a Tudatos Vásárló kifejezést, majd telepítsük a programot!

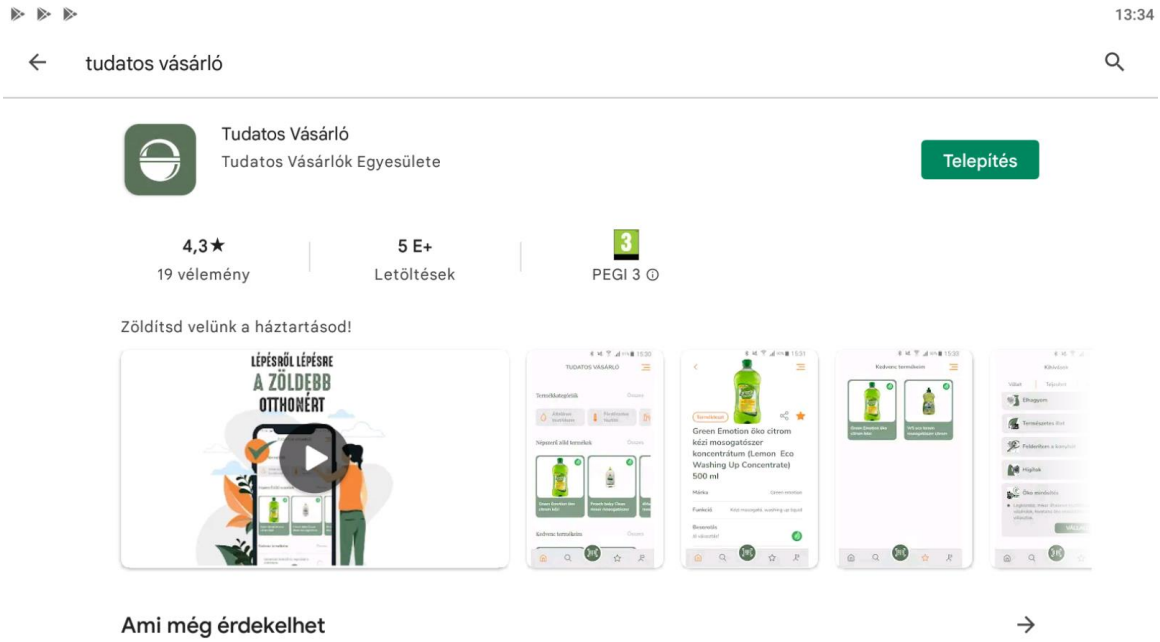

4. A telepítést követően megjelenik a használni kívánt applikációk között. Indítsuk el az alkalmazást!

6. számú melléklet

Felhasznált források:

1. https://tudatosvasarlo.hu/a-tudatos-vasarlo-12-pontja/ (letöltve 2021. 12. 01.)
2. https://tesztek.tudatosvasarlo.hu/ (letöltve 2021. 12. 01.)
3. https://tudatosvasarlo.hu/idenynoveny-adatbazis/ (letöltve 2021. 12. 02.)
4. https://mennyikaloria.hu/kaloria-adatbazis/etelek-italok (letöltve 2021. 12. 02.)
5. https://tudatosvasarlo.hu/kiprobaltuk-folyekony-mososzer-vadgesztenye-recept/ (letöltve 2021. 12. 03.)
6. https://tudatosvasarlo.hu/letoltes/?gclid=Cj0KCQiAnuGNBhCPARIsACbnLzpaQ4Rhi2b7ryG6_3jjYGzAvhdHFgEYYPTHaH0C3KrXAr5W1qKiLBAaAhQkEALw_wcB (letöltve 2021. 12. 10.)
7. https://play.google.com/store/apps/details?id=hu.tve.tudatosvasarloapp&utm_medium=tudvas&utm_source=banner&utm_campaign=app-launch-tudvas
8. https://www.bluestacks.com/download.html
9. https://wordwall.net/account/login?redirectto=%2Fhu%2Fcreate
10. https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_5_8 (letöltve 2021. 12. 01.)

Saját készítésű feladatok:

1. https://wordwall.net/play/25046/297/811
2. https://wordwall.net/play/25047/508/585
3. https://wordwall.net/play/25048/136/991
4. https://wordwall.net/play/25048/316/698
5. https://wordwall.net/play/25264/069/132
6. https://wordwall.net/play/25264/764/202
7. https://wordwall.net/play/25263/183/445